Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 5 lipca 2012 r.*

Własność intelektualna i przemysłowa — Wspólnotowy system ochrony odmian roślin — Rozporządzenie (WE) nr 2100/94 — Przywilej rolnika — Pojęcie słusznego wynagrodzenia — Naprawienie szkody — Naruszenie

W sprawie C-509/10

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy) postanowieniem z dnia 30 września 2010 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 26 października 2010 r., w postępowaniu:

Josef Geistbeck,

Thomas Geistbeck

przeciwko

Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, A. Borg Barthet, E. Levits (sprawozdawca), J.J. Kasel i M. Berger, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Jääskinen,

sekretarz: K. Malacek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 stycznia 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu J. Geistbecka i T. Geistbecka przez J. Beismanna oraz M. Mierscha, Rechtsanwälte,

— w imieniu Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH przez K. von Gierkego oraz C. von Gierke, Rechtsanwälte,

— w imieniu rządu greckiego przez X. Basakou oraz A.E. Vasilopoulou, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu hiszpańskiego przez F. Díeza Morena, działającego w charakterze pełnomocnika,

* Język postępowania: niemiecki.

— w imieniu Komisji Europejskiej przez B. Schimę, F. Wilmana i M. Vollkommer, działających w charakterze pełnomocników,

– po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 29 marca 2012 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni niektórych przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin (Dz.U. L 227, s. 1) oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 1768/95 z dnia 24 lipca 1995 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 (Dz.U. L 173, s. 14), zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2605/98 z dnia 3 grudnia 1998 r. (Dz.U. L 328, s. 6, zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1768/95").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między rolnikami J. Geistbeckiem i T. Geistbeckiem a Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH (zwaną dalej „STV") reprezentującą interesy posiadaczy prawa do ochrony odmian Kuras, Quarta, Solara i Marabel w przedmiocie nie w pełni zgłoszonej produkcji nasion tych odmian.

Ramy prawne

Rozporządzenie nr 2100/94

3 Zgodnie z art. 11 rozporządzenia nr 2100/94 prawo do wspólnotowej ochrony odmian roślin należy do „hodowcy", to jest do „osob[y], która wyhodowała lub odkryła i rozwinęła odmianę, lub jej następc[y] prawn[ego]".

4 Artykuł 13 tego rozporządzenia, zatytułowany „Uprawnienia posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin i jego ograniczenia" stanowi:

„1. Wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin wywiera taki skutek, iż posiadaczowi lub posiadaczom wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin, zwanym dalej »posiadaczami«, przysługuje prawo do wykonywania działań wymienionych w ust. 2.

2. Bez uszczerbku dla przepisów art. 15 i 16, następujące działania w odniesieniu do składników odmiany lub materiału ze zbioru odmiany chronionej, zwanych dalej »materiałem«, wymagają upoważnienia posiadacza:

a) wytwarzanie lub rozmnażanie (reprodukcja);

[…]

Posiadacz może udzielić swojego upoważnienia na określonych warunkach i z ograniczeniami.

[…]".

5 Artykuł 14 ust. 1 tego rozporządzenia, zatytułowany „Odstępstwo od wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin”, stanowi:

„Nie naruszając przepisów art. 13 ust. 2 i w celu ochrony produkcji rolnej rolnicy są upoważnieni do używania do rozmnażania w uprawie polowej materiału ze zbioru uzyskanego w ich własnym gospodarstwie, z uprawy materiału rozmnożeniowego odmiany chronionej wspólnotowym prawem do ochrony odmian roślin, ale niebędącej mieszańcem lub odmianą syntetyczną”.

6 W tym względzie art. 14 ust. 3 rozporządzenia nr 2100/94 stanowi:

„Warunki mające na celu uregulowanie odstępstwa przewidzianego w ust. 1 i ochronę uzasadnionych interesów określonych hodowców i rolników zostaną ustanowione przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia w drodze przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 114 i w oparciu o następujące kryteria:

[…]

— rolników prowadzących małe gospodarstwa nie obowiązuje wymóg zapłaty wynagrodzenia posiadaczowi; […]

[…]

— inni rolnicy obowiązani są do zapłaty godziwego [słusznego] wynagrodzenia posiadaczowi, którego wysokość powinna być w rozsądnym stopniu niższa od wysokości wynagrodzenia pobieranego w przypadku umowy licencyjnej na produkcję materiału rozmnożeniowego tej samej odmiany, na tym samym obszarze; właściwa wysokość godziwego wynagrodzenia może podlegać zmianom w czasie, w zależności od stopnia, w jakim stosuje się odstępstwo określone w ust. 1, w odniesieniu do tej odmiany,

[…]

— rolnicy, a także świadczący usługi przygotowawcze, przekazują posiadaczom na ich żądanie istotne informacje; […]”.

7 Artykuł 94 tego rozporządzenia, który dotyczy powództw cywilnych, które mogą być wniesione w przypadku naruszenia prawa ochrony odmian, stanowi:

„1. Każda osoba, która:

a) nie będąc do tego uprawnioną, podejmuje jedno z działań określonych w art. 13 ust. 2 w odniesieniu do odmiany, na którą przyznano wspólnotowe prawo do ochrony odmian roślin;

[…]

może być przedmiotem działania, podjętego przez posiadacza, mającego na celu zaniechanie naruszenia lub wypłatę słusznego wynagrodzenia lub obu [lub jedno i drugie].

2. Osoba, która działa umyślnie lub z niedbalstwa, jest ponadto obowiązana do naprawienia wszelkich szkód wynikających z naruszenia. W przypadkach winy nieumyślnej nieznacznego stopnia roszczenia można zmniejszyć stosownie do stopnia winy nieumyślnej, nie mogą być one jednak mniejsze od korzyści, która [którą] odniosła osoba naruszająca prawo”.

8 Uzupełniające stosowanie prawa krajowego odnośnie do naruszenia reguluje art. 97 ust. 1 tego rozporządzenia, który stanowi:

„W przypadku gdy osoba odpowiedzialna za naruszenie w rozumieniu art. 94 bezpodstawnie uzyskała korzyści kosztem posiadacza prawa lub posiadacza licencji, sądy właściwe na podstawie art. 101 i 102 w odniesieniu do zwrotu tych korzyści stosują prawo krajowe, włącznie z prawem prywatnym międzynarodowym”.

Rozporządzenie nr 1768/95

9 Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1768/95:

„Warunki określone w art. 1 realizowane są przez posiadacza [prawa do ochrony] odmiany reprezentującego hodowcę oraz przez rolnika w sposób umożliwiający ochronę uzasadnionych interesów prawnych obu stron”.

10 Artykuł 5 rozporządzenia nr 1768/95, który ustanawia następujące uregulowania dotyczące wynagrodzenia należnego posiadaczowi prawa do ochrony odmian, stanowi:

„1. Poziom słusznego wynagrodzenia, które należy wypłacić na rzecz posiadacza [prawa do ochrony] odmiany, stosownie do art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia podstawowego może stanowić przedmiot umowy między posiadaczem [prawa do ochrony] odmiany a danym rolnikiem.

2. W przypadku gdy umowa nie została zawarta lub jeżeli nie ma ona zastosowania, poziom wynagrodzenia jest w rozsądnym stopniu niższy od kwoty pobieranej za licencjonowaną produkcję materiału rozmnożeniowego najniższej kategorii kwalifikującego się do urzędowej certyfikacji w odniesieniu do tej samej odmiany, na tym samym obszarze.

[…]

Jeżeli w przypadku ust. 2 umowa określona w ust. 4 nie ma zastosowania, to wynagrodzenie, jakie ma być wypłacone, wynosi 50% kwot pobranych za licencjonowaną produkcję materiału rozmnożeniowego, jak określono w ust. 2.

[…]”.

11 Artykuł 14 tego rozporządzenia, który dotyczy kontrolowania przez posiadacza [prawa do ochrony] odmiany wypełniania obowiązków przez rolnika, w ust. 1 stanowi:

„W celu kontrolowania przez posiadacza [prawa do ochrony] odmian zgodności z przepisami art. 14 rozporządzenia podstawowego, określonymi w niniejszym rozporządzeniu, w zakresie wypełniania obowiązków przez rolnika, na wniosek posiadacza [prawa do ochrony] odmiany, rolnik:

a) dostarcza dowody na poparcie złożonego przez niego oświadczenia dotyczącego informacji, na mocy art. 8, poprzez ujawnienie dostępnych dokumentów, takich jak faktury, stosowane etykiety lub pozostałe właściwe dokumenty zgodnie z art. 13 ust. 1 lit. a), dotyczące:

   — świadczenia usług przetwarzania materiału ze zbioru odmiany należącej do posiadacza na materiał rozmnożeniowy przez jakąkolwiek osobę trzecią, lub

   — w przypadku art. 8 ust. 2 lit. e) – dostawy materiału rozmnożeniowego odmiany należącej do posiadacza,

lub poprzez pokazanie ziemi lub pomieszczeń i urządzeń magazynowych;

b) udostępnia dowody wymagane na mocy art. 4 ust. 3 lub art. 7 ust. 5 lub zapewnia do nich dostęp".

12 Zgodnie z art. 18 rozporządzenia nr 1768/95:

„1. Osoba określona w art. 17 może zostać pozwana przez posiadacza [prawa do ochrony] odmiany w celu wypełnienia swoich zobowiązań stosownie do art. 14 ust. 3 rozporządzenia podstawowego, określonych w niniejszym rozporządzeniu.

2. Jeżeli osoba taka wielokrotnie i umyślnie nie wypełniała obowiązków stosownie do art. 14 ust. 3 akapit czwarty [tiret czwarte] rozporządzenia podstawowego w odniesieniu do jednej lub więcej odmian należących do tego samego posiadacza, odpowiedzialność za wynagrodzenie posiadaczowi dalszych szkód, na podstawie art. 94 ust. 2 rozporządzenia podstawowego, obejmuje co najmniej kwotę ryczałtową obliczoną na podstawie czterokrotnej średniej kwoty pobieranej za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego chronionych odmian danych gatunków na danym obszarze, z zastrzeżeniem odszkodowania z tytułu jakiejkolwiek większej szkody".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

13 J. Geistbeck i T. Geistbeck w latach 2001–2004 produkowali nasiona chronionych odmian Kuras, Quanta, Solara i Marabel po poinformowaniu o tym STV. W wyniku przeprowadzonej na gospodarstwie kontroli STV stwierdziła jednak, że faktyczne wielkości dla wszystkich wymienionych odmian były wyższe, zaś częściowo wynosiły więcej niż trzykrotność zgłoszonej ilości. W związku z powyższym STV zażądała zapłaty kwoty w wysokości 4 576,15 EUR, co odpowiadałoby wynagrodzeniu, które byłoby jej należne. Ponieważ skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym zapłacili tylko połowę tej kwoty, STV wniosła pozew i zażądała zapłaty pozostałej kwoty, a także zwrotu kosztów powstałych przed wniesieniem pozwu w wysokości 141,05 EUR.

14 W pierwszej instancji sąd przychylił się do tego powództwa. Odwołanie wniesione przez skarżących w postępowaniu przed sądem krajowym zostało oddalone. Skarżący ci wnieśli więc kasację do sądu krajowego.

15 Opierając się na wyroku Trybunału z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie C-305/00 Schulin, Zb.Orz. s. I-3525, sąd ten uznaje, że rolnik, który nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku zgłoszenia względem posiadacza prawa do ochrony odmiany, nie może powoływać się na art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 i naraża się na ryzyko wytoczenia powództwa o stwierdzenie naruszenia zgodnie z art. 94 tego rozporządzenia oraz zapłaty słusznego wynagrodzenia.

16 Sąd krajowy pragnie uzyskać wskazówki dotyczące sposobu ustalenia należnego posiadaczowi chronionego prawa zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 „słusznego wynagrodzenia" oraz należnego w zastosowaniu ust. 2 tego artykułu odszkodowania.

17 Zdaniem tego sądu możliwe byłoby przyjęcie za podstawę obliczenia tego wynagrodzenia albo średniej kwoty pobieranej za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego chronionych odmian danych gatunków na danym obszarze, albo wynagrodzenia należnego w przypadku zgodnej z prawem produkcji nasion zgodnie z art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia nr 2100/94 w związku z art. 5 ust. 5 rozporządzenia nr 1768/95 (zwanego dalej „wynagrodzeniem za uprawnioną produkcję nasion").

18 W pierwszym przypadku osoba dopuszczająca się naruszenia powinna wypłacić średnią kwotę na takich samych warunkach i według takiej samej taryfy jak osoba trzecia, podczas gdy w drugim przypadku mogłaby powołać się na taryfę uprzywilejowaną zastrzeżoną dla rolników, mianowicie w wysokości 50% kwot należnych za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego.

19 W tych okolicznościach Bundesgerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy »słuszne wynagrodzenie«, które rolnik ma wypłacić na rzecz posiadacza prawa do ochrony odmiany zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94, ponieważ skorzystał z uzyskanego z własnych zbiorów materiału rozmnożeniowego odmiany chronionej, nie spełniając warunków określonych w art. 14 ust. 3 rozporządzenia nr 2100/94 i art. 8 rozporządzenia nr 1768/95, należy obliczyć na podstawie średniej kwoty pobieranej na tym samym obszarze za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego chronionych odmian danych gatunków roślin, czy też zamiast tego należy ustalić (niższe) wynagrodzenie, które byłoby pobierane w przypadku dozwolonej produkcji nasion ze zbiorów zgodnie z art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia nr 2100/94 oraz art. 5 rozporządzenia nr 1768/95?

2) W przypadku gdy należy oprzeć się jedynie na wynagrodzeniu za dozwoloną produkcję nasion:

Czy posiadacz prawa do ochrony odmiany może w takiej sytuacji w przypadku jednorazowego zawinionego naruszenia obliczyć należne mu zgodnie z art. 94 ust. 2 rozporządzenia nr 2100/94 odszkodowanie ryczałtowo na podstawie kwoty pobieranej za przyznanie licencji na produkcję materiału rozmnożeniowego?

3) Czy przy obliczaniu słusznego wynagrodzenia należnego zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 albo dalszego odszkodowania należnego zgodnie z art. 94 ust. 2 rozporządzenia nr 2100/94 jest dopuszczalne albo wręcz nakazane, aby uwzględnić specjalne nakłady na kontrolę sprawowaną przez organizację chroniącą prawa wielu posiadaczy prawa do ochrony odmian w taki sposób, że przyznana zostanie dwukrotność uzgadnianego z reguły wynagrodzenia lub kwoty należnej zgodnie z art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia nr 2100/94?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

20 W pierwszym pytaniu sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia elementów umożliwiających obliczenie kwoty należnego zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 „słusznego wynagrodzenia”, które ma zapłacić rolnik, który nie spełnił wymogów ciążących na nim zgodnie z art. 14 ust. 3 tiret czwarte i szóste tego rozporządzenia. W szczególności zastanawia się on, czy powinien przyjąć za podstawę obliczania tego wynagrodzenia opłatę należną za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego chronionych odmian danych gatunków na danym obszarze, zwaną „licencją Z”, czy licencję za uprawnioną produkcję nasion wskazaną w art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia nr 2100/94 wynoszącą zgodnie art. 5 ust. 5 rozporządzenia nr 1768/95 50% opłat należnych za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego.

21 Należy na wstępie przypomnieć, że zgodnie z art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 2100/94 wytwarzanie lub rozmnażanie (reprodukcja), przygotowywanie do rozmnażania, oferowanie do sprzedaży, sprzedaż lub inne wprowadzenie do obrotu oraz przechowywanie do każdego z celów wymienionych składników odmiany lub materiału ze zbioru odmiany chronionej wymaga upoważnienia posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin (zob. ww. wyrok w sprawie Schulin, pkt 46).

22 W tym kontekście art. 14 rozporządzenia nr 2100/94 stanowi odstępstwo od zasady zgody posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony odmian roślin (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Schulin, pkt 47) w zakresie, w jakim używanie materiału ze zbioru uzyskanego przez rolników w ich własnym gospodarstwie do rozmnażania w uprawie polowej nie wymaga zgody posiadacza wspólnotowego prawa do ochrony odmian, o ile spełnia określone warunki wyraźnie wymienione w art. 14 ust. 3.

23 Trybunał orzekł już w tym zakresie, że rolnik, który nie zapłaci posiadaczowi prawa do ochrony odmiany słusznego wynagrodzenia, kiedy korzysta z materiału rozmnożeniowego chronionych odmian uzyskanego ze zbiorów, nie może powoływać się na art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94, a zatem należy uznać, że podejmuje on bez wymaganego upoważnienia jedno z działań wskazanych w art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia (ww. wyrok w sprawie Schulin, pkt 71).

24 Tymczasem sytuacja, w jakiej znajdują się skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym, jest podobna do sytuacji rolników, którzy nie dokonali zapłaty „słusznego wynagrodzenia" przewidzianego w art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia nr 2100/94, ze względu na to, że nie zgłaszając części wyprodukowanej przez nich ilości materiału ze zbioru, skarżący w postępowaniu przed sądem krajowym nie zapłacili tego wynagrodzenia.

25 Wynika stąd, że zasianie niezgłoszonych przez skarżących w postępowaniu przed sądem krajowym nasion stanowi, jak słusznie zaznaczył sąd krajowy, „naruszenie ochrony odmian" w rozumieniu art. 94 rozporządzenia nr 2100/94. Zasady ustalania słusznego wynagrodzenia, takiego jak to, które mają zapłacić J. Geistbeck i T. Geistbeck pozwanej w postępowaniu przed sądem krajowym, należy zatem ustalić w oparciu o ten przepis.

26 W tym względzie J. Geistbeck i T. Geistbeck twierdzą, że ponieważ art. 14 ust. 3 tiret czwarte i art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 używają prawie identycznych pojęć, „słuszne wynagrodzenie" należne zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 należy ustalić na podstawie opłaty za uprawnioną produkcję nasion.

27 Z taką interpretacją nie sposób się zgodzić.

28 Po pierwsze bowiem, należy stwierdzić, że chociaż sformułowanie „słuszne wynagrodzenie" zostało użyte w obydwu tych przepisach rozporządzenia nr 2100/94 w jego francuskiej wersji językowej, nie dotyczy to jednak innych wersji językowych, w szczególności niemieckiej i angielskiej wersji językowej, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 43 opinii. Nie można zatem wnioskować z podobieństwa wyrażeń użytych w tych przepisach rozporządzenia nr 2100/94, że przepisy te odnoszą się do tego samego pojęcia.

29 Po drugie, należy podkreślić, że art. 14 tego rozporządzenia należy interpretować w sposób ścisły, jako przepis wprowadzający odstępstwo od zasady wspólnotowej ochrony odmian, i nie ma on zastosowania w innych okolicznościach niż wyraźnie określone w tym artykule.

30 Jak bowiem podkreślił rzecznik generalny w pkt 45–47 opinii, pojęcie „słusznego wynagrodzenia" wskazane w art. 14 ust. 3 tiret czwarte rozporządzenia nr 2100/94 w związku z art. 5 ust. 5 rozporządzenia nr 1768/95 ma na celu ustanowienie równowagi między uzasadnionymi interesami prawnymi obu stron: rolników i posiadaczy prawa do ochrony odmian.

31 Artykuł 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94, którego brzmienie nie wprowadza rozróżnienia pod względem okoliczności, kim jest osoba naruszająca ochronę odmian, dotyczy natomiast właśnie zapłaty słusznego wynagrodzenia w ramach powództwa o stwierdzenie naruszenia ochrony odmian.

32 Wynika stąd, że w okolicznościach sprawy przed sądem krajowym opłaty za uprawnioną produkcję nasion w rozumieniu art. 14 rozporządzenia nr 2100/94 nie można przyjąć za podstawę obliczenia przewidzianego w art. 94 ust. 1 tego rozporządzenia „słusznego wynagrodzenia".

33 Sąd krajowy wskazuje jako alternatywną podstawę obliczenia tego wynagrodzenia opłatę za produkcję licencjonowaną, to jest licencję Z.

34 Jak przypomniano w pkt 30 niniejszego wyroku, rolnik, który uchyla się od obowiązków ciążących na nim w szczególności zgodnie z art. 14 ust. 3 rozporządzenia nr 2100/94 w związku z art. 8 rozporządzenia nr 1768/95, nie może powoływać się na przywileje, jakie przysługiwałyby mu zgodnie z tym przepisem.

35 Należy zatem uznać go za osobę trzecią, która podjęła jedno z działań wskazanych w art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 2100/94 bez upoważnienia.

36 Ze względu na to, że art. 94 rozporządzenia nr 2100/94 ma na celu naprawienie szkód poniesionych przez posiadacza prawa do ochrony odmian będącego poszkodowanym wskutek naruszenia ochrony odmian, należy uznać, że ponieważ w sprawie przed sądem krajowym, J. Geistbeck i T. Geistbeck nie mogli powołać się na „przywilej rolnika", mianowicie odstępstwo od wspólnotowej ochrony odmian ustanowione w art. 14 ust. 1 tego rozporządzenia, wynikające z ust. 3 tego artykułu, szkoda ta odpowiada przynajmniej kwocie równej licencji Z, którą osoba trzecia powinna była zapłacić.

37 W związku z tym w celu ustalenia „słusznego wynagrodzenia" przewidzianego w art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 w okolicznościach faktycznych sprawy przed sądem krajowym za podstawę obliczania należy przyjąć kwotę równą opłacie należnej za produkcję licencjonowaną.

38 W pierwszej kolejności J. Geistbeck i T. Geistbeck twierdzą, by sprzeciwić się takiej wykładni, że materiał rozmnożeniowy z pierwszego zbioru jest niższej jakości niż materiał wskazany w art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 2100/94. Jednakże argument taki nie ma znaczenia dla sprawy, ponieważ reprodukcja chronionego materiału nie może mieć wpływu na istnienie związanego z tym materiałem prawa własności intelektualnej.

39 W drugiej kolejności J. Geistbeck i T. Geistbeck nie mogą również podnosić, że uwzględnienie kwoty równej opłacie należnej za produkcję objętą licencją Z za podstawę obliczenia „słusznego wynagrodzenia", które ma zapłacić zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 rolnik niespełniający wymogów przewidzianych w art. 14 ust. 3 tego rozporządzenia w związku z art. 8 rozporządzenia nr 1768/95, oznaczałoby uznanie, iż przepisy art. 94 mają charakter odszkodowania karnego, co odbiega od właściwego celu tego artykułu.

40 Jak bowiem zaznaczono w pkt 35 niniejszego wyroku, rolnika, który powołał się na postanowienia art. 14 ust. 3 rozporządzenia nr 2100/94, należy uznać za osobę trzecią, która podjęła bez upoważnienia jedno z działań wymienionych w art. 13 ust. 2 tego rozporządzenia. Zatem uzyskana przez osobę naruszającą prawo ochrony odmian korzyść, którą art. 94 ust. 1 tego rozporządzenia ma na celu wyrównać, odpowiada kwocie równej opłacie należnej za produkcję objętą licencją Z, której rolnik nie zapłacił.

41 Ponadto przyjęcie za podstawę obliczania w celu ustalenia słusznego wynagrodzenia należnego w przypadku naruszenia ochrony odmian nie kwoty równej opłacie należnej za produkcję objętą licencją Z, lecz niższej kwoty odpowiadającej opłacie za uprawnioną produkcję nasion, mogłoby skutkować uprzywilejowaniem rolników, którzy nie dopełniają ciążącego na nich względem posiadacza

prawa do ochrony odmian zgodnie z art. 14 ust. 3 tiret szóste rozporządzenia nr 2100/94 i art. 8 rozporządzenia nr 1768/95 obowiązku zgłoszenia w porównaniu z osobami, które prawidłowo zgłaszają produkowane nasiona.

42 Tymczasem charakter zachęcający związany z przewidzianym w art. 94 rozporządzenia nr 2100/94 pojęciem „słusznego wynagrodzenia" nasuwa się tym bardziej, że zgodnie z art. 14 ust. 3 tiret piąte tego rozporządzenia posiadacze prawa do ochrony odmian są jedynymi osobami odpowiedzialnymi za kontrolę i nadzór używania odmian chronionych w ramach uprawnionej produkcji nasion i że są w związku z tym uzależnieni od dobrej wiary i współpracy danych rolników.

43 Z całości powyższych rozważań wynika, że na pierwsze postawione pytanie należy odpowiedzieć, iż w celu ustalenia „słusznego wynagrodzenia", które zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 ma zapłacić rolnik, który wykorzystał uzyskany z produkcji materiał rozmnożeniowy odmiany chronionej, nie dopełniając ciążących na nim zgodnie z art. 14 ust. 3 tego rozporządzenia w związku z art. 8 rozporządzenia nr 1768/95 obowiązków, za podstawę obliczenia należy przyjąć kwotę równą opłacie należnej za produkcję objętą licencją Z.

44 Ze względu na odpowiedź na pierwsze pytanie nie ma potrzeby odpowiadania na pytanie drugie.

W przedmiocie pytania trzeciego

45 W ramach pytania trzeciego sąd krajowy zmierza do ustalenia z jednej strony, czy art. 94 rozporządzenia nr 2100/94 należy interpretować w ten sposób, że przy obliczaniu słusznego wynagrodzenia przewidzianego w art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 uwzględniana jest zapłata odszkodowania za nakłady na kontrolę poszanowania praw posiadacza prawa do ochrony odmian, czy też zapłata taka uwzględniana jest przy obliczeniu odszkodowania przewidzianego w art. 94 ust. 2. Z drugiej strony, w przypadku gdy posiadacz prawa do ochrony odmian twierdzi, że poniósł taką szkodę, sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy odszkodowanie może być obliczane ryczałtowo i odpowiadać dwukrotności uzgadnianego z reguły wynagrodzenia lub słusznego wynagrodzenia przewidzianego w art. 14 ust. 3 tiret czwarte tego rozporządzenia.

46 Komisja wskazała w swych uwagach, że kwestia ta jest czysto hipotetyczna, ze względu na to, że STV nie zażądała zapłaty takich nakładów.

47 W tym względzie z utrwalonego orzecznictwa wynika, że procedura przewidziana w art. 267 TFUE jest instrumentem współpracy pomiędzy Trybunałem i sądami krajowymi, dzięki któremu Trybunał dostarcza sądom krajowym elementów wykładni prawa wspólnotowego, które są niezbędne dla rozstrzygnięcia przedstawionych im sporów (zob. w szczególności wyroki: z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie C-445/06 Danske Slagterier, Zb.Orz. s. I-2119, pkt 65; z dnia 15 września 2011 r. w sprawie C-197/10 Unió de Pagesos de Catalunya, Zb.Orz. s. I-8495, pkt 16, 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

48 W ramach tej współpracy pytania dotyczące wykładni prawa Unii korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w trybie prejudycjalnym, o które wniósł sąd krajowy, jest więc możliwa tylko wtedy, gdy okazuje się oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wniesiono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub przedmiotem sporu przed sądem krajowym, gdy problem jest natury hipotetycznej, bądź gdy Trybunał nie dysponuje elementami stanu faktycznego albo prawnego koniecznymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na pytania, które zostały mu przedstawione (zob. w szczególności wyrok z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawach połączonych C-94/04 i C-202/04 Cipolla i in., Zb.Orz. s. I-11421, pkt 25; ww. wyrok w sprawie Unió de Pagesos de Catalunya, pkt 17).

49 Ponieważ w niniejszym przypadku z postanowienia odsyłającego wynika, że STV w postępowaniu przed sądem krajowym rzeczywiście zażądała zapłaty „słusznego wynagrodzenia" w rozumieniu art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94, należy odpowiedzieć na trzecie pytanie sądu krajowego w zakresie, w jakim dotyczy ono owego pojęcia „słusznego wynagrodzenia".

50 Z tego tytułu wystarczy stwierdzić, że art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 poprzestaje na ustanowieniu słusznego wynagrodzenia w przypadku niezgodnego z prawem wykorzystania odmian roślin, nie przewidując jednak innego odszkodowania niż odszkodowanie związane z brakiem zapłaty tego wynagrodzenia.

51 W tych okolicznościach na trzecie zadane pytanie należy odpowiedzieć, że przy obliczaniu „słusznego wynagrodzenia" przewidzianego w art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 nie powinna być uwzględniana zapłata odszkodowania za nakłady na kontrolę poszanowania praw posiadacza prawa do ochrony odmian.

W przedmiocie kosztów

52 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **W celu ustalenia „słusznego wynagrodzenia", które zgodnie z art. 94 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94 z dnia 27 lipca 1994 r. w sprawie wspólnotowego systemu ochrony odmian roślin ma zapłacić rolnik, który wykorzystał uzyskany z produkcji materiał rozmnożeniowy odmiany chronionej, nie dopełniając obowiązków ciążących na nim zgodnie z art. 14 ust. 3 tego rozporządzenia w związku z art. 8 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1768/95 z dnia 24 lipca 1995 r. ustanawiającego przepisy wykonawcze w zakresie odstępstwa rolnego przewidzianego w art. 14 ust. 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 2100/94, zmienionego rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2605/98 za podstawę obliczenia należy przyjąć kwotę opłaty należnej za licencjonowaną produkcję analogicznej ilości materiału rozmnożeniowego chronionych odmian danego gatunku na danym obszarze.**

2) **Przy obliczaniu „słusznego wynagrodzenia" przewidzianego w art. 94 ust. 1 rozporządzenia nr 2100/94 nie powinna być uwzględniana zapłata odszkodowania za nakłady na kontrolę poszanowania praw posiadacza prawa do ochrony odmian.**

Podpisy